

Așezarea medievală Păhărnicieni „Petruca” în lumina cercetărilor arheologice*

Gheorghe POSTICĂ

Așezarea medievală Păhărnicieni „Petruca”, datată în perioada secolelor V-XVI, este situată în partea centrală a spațiului pruto-nistrean, pe moșia străveche a satului omonim din raionul Orhei. Are o întindere de circa 800 m pe axa Est-Vest și de circa 500 m pe axa Sud-Nord. A fost cercetată prin săpături arheologice în anii 1961-1963 și 1988 de către Ion Hîncu, Gheorghe Postică și Valeriu Kavruk. Vestigiile medievale, obținute pe o suprafață de 1236 m², sunt reprezentate de 28 de construcții (locuințe, dependințe, construcții de foc autonome, instalații metalurgice, șanțuri de la îngrădiri, gropi gospodărești), 27541 fragmente de ceramică, 238 de piese de inventar, 636 bucăți de minereu de fier (=51,1 kg), 1331 bucăți de zgură de fier (=149,2 kg), 5506 oase de animale, 1427 bucăți de lut ars, 359 fragmente de tave din lut ars și 92 fragmente tuburi de foale din lut ars.

Analizate pe etape cronologice, vestigiile medievale din așezarea Păhărnicieni „Petruca” denotă o repartizare neuniformă. Cele mai multe artefacte aparțin secolelor X-XIV, urmate de vestigii datate în secolele VIII-IX, V-VII și, în final, XV-XVI.

În cadrul așezării, cel mai bine sunt reprezentate construcțiile din secolele X-XII/XIII și secolele VIII-IX. Cele din secolele X-XII/XIII sunt documentate în număr de 14 unități (5 locuințe, o dependință, 3 vetre izolate, 3 cuptoare metalurgice și două gropi menajere), ceea ce constituie 50% din numărul total, cu un coeficient de 3,5 per secol; construcțiile din secolele VIII-IX – în număr de 8 unități (5 locuințe, un cuptor singular și 2 gropi menajere), ceea ce constituie 28,6%, cu un coeficient de 4,0 per secol; construcțiile din secolele V-VII – în număr de 5 unități (3 locuințe și 2 șanțuri), ce constituie 17,8%, cu un coeficient de 1,7 per secol, și, în final, construcțiile din secolele XV-XVI – în număr de un singur complex (o groapă menajeră), ce constituie 3,6 %, cu un coeficient de 0,5 per secol.

---

* Comunicarea a fost realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.06 „Cercetarea și valorificarea patrimoniului arheologic medieval din Republica Moldova”.

Diferențieri cultural-cronologice semnificative se constată și din punctul de vedere al bogăției inventarului arheologic descoperit. Astfel, analiza ceramicii denotă o predominare absolută a vestigiilor din secolele X-XIV – 21950 fragmente ceramice (79,7% din numărul total), în timp ce secolelor V-IX le revin 3522 fragmente (12,8%), iar secolelor XV-XVI – 2069 (7,5%).

Tendența constatată în baza materialului ceramic este confirmată și de descoperirile pieselor de inventar, care indică o predominare absolută a obiectelor din secolele X-XIV – 218 unități, inclusiv 75 piese din complexe arheologice închise (91,6% din numărul total), foarte puține fiind din secolele VIII-IX – 15 unități (6,3%) și, ca excepție, din secolele V-VII – 5 unități (2,1%).

De aceeași perioadă a secolelor X-XIV țin și majoritatea absolută a bucășilor de minereu și zgură de fier, oasele de animale, bucășile de tave, din lut ars, pentru uscat cereale și tuburile de foale, din lut ars, pentru suflat aer în cuptoarele metalurgice.